

Červnové pozorování potáplice severní (*Gavia arctica*)
a potáplice malé (*G. stellata*) na šterkovně Náklo

*June occurrence of Black-throated Diver (Gavia arctica)
and Red-throated Diver (G. stellata) at Náklo gravel pit*

Jan Vidlař¹⁾

¹⁾ Dolní 14A, Štěpánov, CZ-783 13, e-mail: janvidlar@centrum.cz

VIDLAŘ J. 2009: Červnové pozorování potáplice severní (*Gavia arctica*) a potáplice malé (*G. stellata*) na šterkovně Náklo. *June occurrence of Black-throated Diver (Gavia arctica) and Red-throated Diver (G. stellata) at Náklo gravel pit*. Zprávy MOS 67: 76-77.

Dne 4. 6. 2009 jsem na šterkovně Náklo (kvadrát 6368, okres Olomouc) pozoroval potáplici severní (*Gavia arctica*). O dva dny později jsem na stejné lokalitě pozoroval potáplici malou (*G. stellata*). Oba ptáci byli v šatě druhého roku života. Červnová pozorování potáplic jsou v České republice ojedinělá, avšak u mladých ptáků není v této době výskyt mimo hnízdní areál výjimečný.

The report provides information on an observation of Black-throated Diver at Náklo gravel pit (Central Moravia, Olomouc district) on 4th June 2009. Red-throated Diver was observed at the same locality on 6th June 2009. Both individuals were in the second calendar year of life. The occurrence of these species in June is very unusual in the Czech Republic.

Key words: Black-throated Diver, Red-throated Diver, June occurrence

Potáplice severní (*Gavia arctica*) a potáplice malá (*G. stellata*) se v ČR vyskytují především v době podzimního tahu, který vrcholí v listopadu a prosinci. Na jarním tahu a v hnízdním období je výskyt obou druhů sice vzácný, ale pravidelný, přičemž hojnější bývá potáplice severní. Oba druhy upřednostňují podobné biotopy – velké rybníky, údolní nádrže a řeky (HUDEC 1994).

Dne 4. 6. 2009 jsem na šterkovně Náklo (kvadrát 6368, okres Olomouc, rozloha 100 ha [viz NÁKLO 2009]) při běžné kontrole pozoroval ve střední části vodní plochy potáplici severní v šatě druhého roku života. Byl jsem vybaven pouze triedrem 10×50 a digitálním fotoaparátem Olympus s optickým zoomem, kterým jsem ptáka vyfotografoval (viz www.jv-photo.wz.cz). Potáplici jsem určil podle siluety na vodě – silný esovitě stočený krk s velkým rozsahem bílé barvy a klenutá hrud' (VIZ SVENSSON et al. 2004). Za dva dny jsem se na lokalitu vrátil se stativovým dalekohledem 20–80 × 80 a digitálním fotoaparátem Canon. Tentokrát jsem pozoroval blíže břehu potáp-

lici malou, rovněž v šatě druhého roku života. Pták byl rušen provozem motorových člunů na lokalitě, ale neodlétl. Potáplice měla přímý, šedý krk, plochou hrud' a skvrnitý hřbet, byla celkově subtilnější než potáplice pozorovaná 4. 6. Provedl jsem dokumentaci digiscopingem. Dne 7. 6. byla na lokalitě opět pozorována potáplice malá (JOHN IN ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ 2009). Při dalších červnových kontrolách jsem ptáky již nepozoroval.

Z potáplic byla na této lokalitě pozorována dosud pouze potáplice malá – 29. 11. 2008, 4 ex. v prostém šatě (VIDLAŘ IN ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ 2009). V Německu nebyla v červnu 2009 zaznamenána žádná potáplice (CLUB 300 DEUTSCHLAND 2009), naopak na Slovensku byly pozorovány 2 ad. ex. potáplice severní na Liptovské Maře ještě 27. 6. 2009 (BEDNÁR & MACHYNKA IN BIRDING SLOVAKIA 2009). Některá další červnová pozorování uvádí VAVŘÍK (2009), včetně odmítnutí údajného možného hnízdění potáplice severní na Flájské přehradě v roce 2003 (ŠŤASTNÝ et al. 2006).

Domnívám se, že jednou z možných příčin červnového výskytu potáplic na lokalitě je věk ptáků. Mladí, nehnízdící ptáci pravděpodobně častěji déle setrvávají na zimovištích a tahových zastávkách. Kroužkovací výsledky z ČR však dosud chybí (viz CEPÁK et al. 2008).

Závěrem bych chtěl poděkovat A. Goebelovi, J. Chytilovi, J. Šafránkovi, J. Šírkovi a M. Vavříkovi za ověření determinace a J. Kolečkovi za pomoc při psaní rukopisu.

LITERATURA:

- BIRDING SLOVAKIA 2009: Pozorování potáplice severní. Dostupné z: <http://www.birding.sk/info.php?idPozF=13760&foto=1> (navštíveno 19. 11. 2009).
- CEPÁK J., KLVAŇA P., ŠKOPEK J., SCHRÖPFER L., JELÍNEK M., HOŘÁK D., FORMÁNEK J. & ZÁRYBNICKÝ J. (eds.) 2008: Atlas migrace ptáků České a Slovenské republiky. Aventinum, Praha.
- ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ 2009: Zajímavá ornitologická pozorování (Náklo). Dostupné z: <http://www.cso.cz/index.php?birds=1&birdsortby=3&birdsord=2&birdsortfrom=n%E1klo> (navštíveno 19. 11. 2009).
- HUDEK K. (ed.) 1994: Fauna ČR a SR. Ptáci 1. Academia, Praha.
- KLUB 300 DEUTSCHLAND 2009: Beobachtungen (Prachtttaucher). Dostupné z: <http://www.club300.de/alerts/frame.php> (navštíveno 19. 11. 2009).
- NÁKLO 2009: Obec Náklo – pískovna. Dostupné z: <http://www.naklo.cz/index.php?nid=1101&lid=CZ&oid=114402> (navštíveno 19. 11. 2009).
- SVENSSON L., GRANT P. J., MULLARNEY K. & ZETTERSTROM D. 2004: Ptáci Evropy, severní Afriky a Blízkého východu. Svojtka & Co., Praha.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003. Aventinum, Praha.
- VAVŘÍK M. 2009: Zpráva Faunistické komise ČSO za rok 2008. Sylvia 45: 266–278.